

Sygn. akt II UK 139/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku E. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Koszalinie
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 22 października 2015 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z dnia 13 listopada 2014 r., sygn. akt III AUa 192/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powódka E. M. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 listopada 2014 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwą wykładnię i zastosowanie przepisu art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) - przez uznanie, że do okresu pracy ubezpieczonej w szczególnych warunkach nie zalicza się okresów zasiłku macierzyńskiego ani wychowawczego, zarówno przed jak i po 14 listopada 1991 r.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując „na konieczność dokonania wiążącej wykładni skarżonych przepisów prawa materialnego i rozstrzygnięcie istotnego zagadnienia prawnego o charakterze ogólnym i abstrakcyjnym, mianowicie: Czy okresy urlopu wychowawczego sprzed

14 listopada 1991 r. wlicza się do stażu pracy w szczególnych warunkach?”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje

potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W tym kontekście należy wskazać, że podstawowym celem instytucji przysądu jest rozważenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; oraz z 9 listopada 2005 r., V CSK 70/05). Wymaganie dotyczące przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma umożliwić stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi pod kątem przyjęcia jej (dopuszczenia jej) do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06). Dla spełnienia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest przedstawienie argumentacji przekonującej o potrzebie przyjęcia jej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

Przez istotne zagadnienie prawne, na które powołuje się skarżąca, należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, który nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy. Z kolei przesłanka wskazana w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. zachodzi wtedy, kiedy niejednolita wykładnia wskazanego przez skarżącego przepisu wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź kiedy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 42436, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231).

W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) albo potrzeba wykładni przepisów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19

stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578).

Problem, „czy okresy urlopu wychowawczego sprzed 14 listopada 1991 r. wlicza się do stażu pracy w szczególnych warunkach?”, został już rozstrzygnięty w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 kwietnia 2013 r., I UK 561/12, LEX nr 1324260; z dnia 6 czerwca 2006 r., I UK 338/05, LEX nr 375608; z dnia 24 października 2013 r., II UK 127/13, LEX nr 1451525; z dnia 4 września 2014 r., I UK 6/14, LEX nr 1511194 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2008 r., I UK 1/08, LEX nr 829086). Przyjęto w nich jednolicie, że nie ma podstaw do zaliczenia urlopu wychowawczego do okresu pracy w szczególnych warunkach. W wyroku z dnia 4 września 2014 r., I UK 6/14 podkreślono też, że okoliczność, że okresy urlopu wychowawczego - wykorzystane przed dniem 1 stycznia 1999 r. - są okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy, które to stanowisko odnosi się do warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, o której mowa w art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie jest wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zauważyć przy tym należy, że o rozbieżności w orzecznictwie nie świadczą przywołane w skardze wyroki dotyczące możliwości zaliczania do okresu pracy w warunkach szczególnych okresów urlopu wypoczynkowego czy pobierania zasiłku chorobowego choćby już dlatego, że Sąd Najwyższy przyjmował, że są to wyjątki od reguły, że przez pracę w szczególnych warunkach rozumie się wykonywanie pracy o określonym charakterze, a nie pozostawanie w stosunku pracy, uzasadnione tym, że są to okresy niezbędne do regeneracji sił i zapewnienia możliwości dalszego wykonywania pracy, natomiast celem urlopu wychowawczego jest umożliwienie pracownikowi sprawowania osobistej opieki nad małym dzieckiem

Poza tym, od 1 lipca 2004 r. nie budzi wątpliwości, że okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i

macierzyństwa, nie wlicza się do stażu szczególnego (ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw; Dz.U. Nr 121, poz. 1264; został dodany przepis art. 32 ust. 1a, którego pkt 1 w jednoznaczny sposób przesądza tę kwestię).

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.